

# Vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2025 - 2027 taloussuunnitelma

202/02.02.00/2024

KH 03.06.2024 § 164

Valmistelija

Talousjohtaja Timo Finning, puh. 040 6694 775,  
timo.finning@forssa.fi

## Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kuntastrategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta (KuntaL 14 §). Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Kunnallisessa liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta (KuntaL 39 ja 67 §).

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen (KuntaL 110 §).

Vuonna 2022 päivitetty Järkivihreä Forssa – kestävä elinvoimaa kaupunkistrategia on kaupungin taloussuunnittelun ja ohjausjärjestelmän perusta. Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan kaupungin strategian mukaisia palvelujen järjestämistä ja investointeja koskevia tavoitteita kaupungin eri palveluille, liikelaitoksille ja tytäryhteisöille. Strategian toteuttaminen ulottuu palveluyksikkö- ja henkilötasolle käyttösuunnitelmissa ja kehityskeskusteluissa.

## Suunnittelun lähtökohdat

Laadinnan lähtökohdat ovat haastavat, sillä useamman vahvan vuoden jälkeen kaupungilla näyttää olevan edessä selvästi alijäämisiä vuosia. Yleisen kuntatalouden tulojen ja menojen välillä

on epätasapaino, joka syvenee lähivuosina muun muassa nopeasti kasvavien kustannusten, investointipaineiden sekä sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena.

Forssan kaupungille merkittävää on etenkin vertailukelpoisten valtionosuuksien tason selvä lasku. Valtionvarainministeriön ennakkollisten laskelmien mukaan kaupunki tulee saamaan 12,3 miljoonaa euroa valtionosuuksia ja kotikuntakorvauksia vuonna 2025. Se on noin 2,3 miljoonaa euroa enemmän, mitä vuonna 2024. Kunnille tulee kuitenkin uusi valtionosuustehtävä vuoden 2025 alusta, sillä julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille. Siirrosta aiheutuu kaupungille noin 3,6 miljoonan euron uusi kustannus, joten vertailukelpoisesti valtionosuudet laskevat noin 1,3 miljoonaa euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallista ja se muodostuu kustannuserojen tasauksesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuden tasauksesta. Kustannuserojen taseus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin, joita kuvataan järjestelmässä erilaisten valtionosuuskriteereiden avulla. Sote-uudistuksen jälkeisessä ajassa laskennalliseen kustannukseen vaikuttaa noin 80 % alle 16-vuotiaiden lukumäärä ja noin 20 % muut erilaiset olosuhdeseikat, kuten esimerkiksi vieraskielisyys ja koulutustausta. Alle 16-vuotiaiden määrä on selvässä laskussa Forssassa ja sen seurauksena valtionosuuksien kehityksen voi olettaa olevan heikkoa myös suunnitelmavuosina. Samalla myös sivistystoimen palvelutarve laskee.

Alla olevassa taulukossa on esitetty laskelma lasten ja oppilaiden lukumääristä väestötietojen ja lukuvuoden 2024–2025 oppilasennusteen perusteella. Laskettujen aikojen perusteella arvioiden Forssaan syntyy 80 lasta vuonna 2024.

| Lukuvuosi | 0-6 vuotiaat | 1-6 luokkalaiset | 7-9 luokkalaiset |
|-----------|--------------|------------------|------------------|
| 2023-2024 | 711          | 708              | 411              |
| 2024-2025 | 709          | 701              | 400              |
| 2025-2026 | 680          | 707              | 364              |
| 2026-2027 | 657          | 681              | 386              |

Samalla kun valtionosuudet laskevat, kaupungin kustannukset kasvavat. Kaupungin toimintakuluista henkilöstökuluja on noin 57 prosenttia. Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus on voimassa 30.4.2025 asti, joten tarkkaa tietoa tulevista sopimuskorotuksista ei vielä ole. Valtionvarainministeriö on ennakoanut kevään 2024 kuntatalousohjelmassa, että kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksi nousee keskimäärin 3,1 % vuodessa vuosina 2025–2028. Kuntien ansiotasoindeksi on arvioitu nousevan vielä hieman sitä enemmän. Kaupungin 30 miljoonan euron henkilöstökuluihin 3,1 prosentin korotus tarkoittaisiin noin 930 000 euron kasvua.

Kaupunki ostaa palveluja noin 14 miljoonalla eurolla vuosittain, mikä on 26 prosenttia kaikista toimintakuluista. Laskennallisesti tarkastellen 3,1 prosentin kasvu tarkoittaisi noin 430 000 euroa.

Talousarvion valmistelun kannalta helpottavaa on verotulojen palaaminen kasvu-uralle. Kuntaliiton veroennusteen mukaan kaupungin verotulot nousevat ensi vuonna 0,9 miljoonaa euroa ja suunnitelmavuosinakin kasvua on ennusteen mukaan nähtävissä. Veroennuste on parantunut kevään 2024 aikana, koska Orpon hallitus päätti kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä.

Jos tehdään oletamus, että kaupungin toimintakate heikkenee valtionvarainministeriön keskiarvoihin perustuvan ennusteen mukaisesti noin 3 prosenttia, niin nykyisen kaltaisella toiminnalla kaupungin vuoden 2025 tilikaudesta muodostuu noin 3,5 miljoonaa euroa alijäämäinen ja suunnitelmavuosista vielä hieman enemmän alijäämäisiä.

### **Kaupungin talouden tasapaino**

Forssan kaupunkistrategian mukaan taloudellinen järkivihreys tarkoittaa esimerkiksi ylijäämäisiä tilinpäätöksiä. Kuntalaki 110 § sanoo, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kaupungin taseessa arvioidaan olevan edellisten vuosien ylijäämiä noin 9 miljoonaa euroa tilinpäätöksessä 2024.

Yleisesti hyväksytyt käsitys on, että kunnan talouden voi sanoa olevan tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot. Kaupungin viimeisten vuosien tilinpäätöksissä näin on ollutkin, mutta suunnitelmakaudella vuosikate jää selvästi poistoja pienemmäksi nykyisellä toiminnalla.

Tarkastellaan asiaa sitten kaupunkistrategian, kuntalain tai yleisesti hyväksytyjen kuntatalouskäsitteiden kautta, kaupunki on nyt tilanteessa, jossa talouden tasapaino edellyttää toiminnan sopeuttamista. Nollatulokseen pääseminen vuonna 2025 edellyttää toimenpiteitä, joilla vuosikate paranee noin 3,5 miljoonaa euroa verrattuna siihen, että jatketaan kaikilta osin samalla tavalla kuin nyt. 3,5 miljoonaa euroa vastaa noin yhden prosenttiyksikön kunnallisverotuottoa.

### **Suunnitteluraami**

Nollatulokseen vaadittava 3,5 miljoonan euron sopeutus on varsin suuri, kun huomioidaan, että kaupungin toimintakate on noin 41 miljoonaa euroa vuonna 2024. Kokonaisuuden kannalta kestävämpi ratkaisu on antaa tässä vaiheessa toimialoille suunnitteluohjeeksi

maltillisempi sopeutusohje. Tällöin tasapainoiseen talouteen pääseminen edellyttää vielä muitakin päätöksiä, mutta niitä on mahdollista arvioida ja suunnitella vielä myöhemmin taloussuunnitelman valmistelun edetessä. Yhden miljoonan euron sopeutukset vuodelle 2024 tarkoittaisivat noin 2,5 miljoonan euron alijäämäistä tulosta tai lisäsopeutuksia ja veronkorotuksia tai niiden yhdistelmää.

Toimialat ovat ennakoineet vuoden 2024 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa kuluvan vuoden ulkoisten toimintakatteiden toteumaa. Niiden arvioiden päälle on ensi vuodelle arvioitava ns. annettuja kustannusten nousuja, kuten yleistä inflaatiota ja tulevia työ- ja virkaehtosopimusten mukaisia sopimuskorotuksia. Valtionvarainministeriön ennustetta mukaillen toimintakatteet heikkenevät kolme prosenttia ensi vuonna. Silloin toimialojen ensi vuoden ulkoisiksi toimintakatteiksi muodostuisivat seuraavat:

|                            |              |
|----------------------------|--------------|
| Keskushallinto             | 5 370 000 €  |
| Sivistystoimi              | 29 970 000 € |
| Tekninen ja ympäristötoimi | 7 210 000 €  |

Näihin toimintakatteisiin tehtävän miljoonan euron sopeutuksen jälkeen toimialojen ulkoiset toimintakatteet ovat seuraavat:

|                            |              |
|----------------------------|--------------|
| Keskushallinto             | 5 220 000 €  |
| Sivistystoimi              | 29 270 000 € |
| Tekninen ja ympäristötoimi | 7 060 000 €  |

Talousarvion ja suunnitelman laatijoiden on huomioitava koko suunnitelmakausi, vaikka suunnitelmavuosille ei euromääräistä suunnittelurakennetta tässä vaiheessa annettaisikaan. Tyypillisesti sopeutustoimet ovat sen luonteisia, että ne realisoituvat vasta viiveellä. Sen vuoksi laadinnassa pitäisi pyrkiä löytämään vaikuttavia sopeutuskeinoja, vaikka niiden vaikutus kohdistuisi täysimääräisesti vasta talousarviovuoden jälkeen.

### **Talousarvion laadintaprosessin eteneminen**

Toimialat alkavat valmistella talousarviota saatuaan valmisteluperiaatteet ja -linjaukset. Liitteessä olevan aikataulun mukaan lautakunnat antavat ensimmäiset talousarvioesityksensä 30.8. Valmistelun tilannetta ja lautakuntien esityksiä käsitellään valtuustoseminaarissa 5.–6.9. Seminaarin jälkeen lautakunnat voivat vielä tarvittaessa tarkentaa esityksiään. Kaupunginhallitus tekee esityksen talousarviosta valtuustolle 28.10. ja valtuusto päättää talousarviosta ja ensi vuoden veroprosenteista 11.11.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelman laadinnalle seuraavat periaatteet ja linjaukset:

1. Kaupungin taloutta ja palvelutoimintaa hoidetaan suunnittelukaudella 2025–2027 siten, että kaupungin talous pysyy tasapainossa.
2. Talousarvion tavoiteasettelu perustuu kaupunkistrategiaan ja siinä asetettuihin tavoitteisiin. Palvelualueet esitettävät talousarviossa vaikutuspiirissään olevat strategiaa toteuttavat tavoitteensa ja mittarinsa sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi.
3. Keskushallinnon toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate on korkeintaan 5 220 000 €.
4. Sivistystoimen toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate ilman uusia te-uudistuksen tuomia velvoitteita on korkeintaan 29 270 000 €.
5. Tekninen- ja ympäristötoimen toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate on korkeintaan 7 060 000 €.
6. Kaikille toimialoille annetaan suunnitteluohjeeksi sopeuttaa taloutta suunnitelmavuosina.
7. Vesihuoltoliikelaitoksen maksaman korvauksen suuruus päätetään talousarvion yhteydessä.
8. Konserniyhtiöiltä edellytetään toimenpiteitä, jotka parantavat kaupunkikonsernin talouden tasapainoa.
9. Hyväksyy talousarvion laadintaprosessin ja aikataulun liitteen mukaisesti.

Käsittely Johanna Häggman esitti asian palauttamista valmisteluun. Puheenjohtaja tiedusteli voidaanko asia yksimielisesti palauttaa valmisteluun. Todettiin, että näin voidaan tehdä.

Päätös Kaupunginhallitus palautti asian yksimielisesti valmisteluun.

KH 17.06.2024 § 187

Valmistelija Talousjohtaja Timo Finning, puh. 040 6694 775,  
timo.finning@forssa.fi

Kaupunginvaltuustolle järjestettiin 10.6.2024 iltakoulu talousarvion suunnitteluraamista. Valtuutetuille kerrottiin, että kaupunginjohtajan esitys miljoonan euron sopeutustoimista vaatisi lisäksi noin 0,7 prosenttiyksikön kunnallisveron korotuksen, jotta ensi vuonna päästäisiin nollatulokseen. Ilman toiminnan sopeuttamista veronkorotustarve on noin 1,0 prosenttiyksikköä.

Talousarvion valmistelun kannalta olisi tärkeää, että toimialat saisivat suunnitteluohjeistuksen sopeutuksen suuruudesta. Tällöin toimialoilla ja lautakunnissa voitaisiin valmistella ensimmäiset talousarvioesitykset ennen 5.–6.9. pidettävää valtuustoseminaaria.

Toimialoilla on olemassa vaihtoehtoisia suunnitelmia, miten miljoonan euron sopeuttaminen voitaisiin tehdä. Talouteen vaikuttavat sopeutustoimet tulevat väistämättä näkymään kaupunkilaisten palveluissa tavalla tai toisella. Esitetty euromääräinen suunnitteluraami ei kuitenkaan lukitse vielä mitään toimia, vaan lautakunnilla on mahdollisuus arvioida kaupunkilaisten kannalta parhaita vaihtoehtoja ja esittää pitkällä aikavälillä kestävimpiä ja taloudellisesti järkevimpiä muutoksia, jotka vastaisivat annettuun suunnitteluraamiin. Valtuutetuilla on mahdollisuus talousarvioseminaarissa syyskuun alussa arvioida lautakuntien esityksiä ja antaa tarvittaessa jatko-ohjeita valmisteluun.

Kaupunginvaltuusto päätti 10.6. loppuvuoden kokoussaikatauluista. Päätöksen mukaan seuraava valtuuston kokous on 2.9. Mikäli talousarvion laadinnan keskeisistä periaatteista ja linjauksista päätetään vasta silloin, talousarvio saadaan kyllä valmisteltua, mutta paremmin valmisteltu lopputulos saadaan, mikäli toimialat saavat selkeän suunnitteluohjeistuksen jo aiemmin.

Liitteessä oleva esitys talousarvion valmisteluaikatauluksi on päivitetty edellisen käsittelyn jälkeen. Keskeinen muutos on se, että kaupunginvaltuusto kokoontuu 12.8. ylimääräiseen kokoukseen päättämään talousarvion laadinnan keskeisistä periaatteista ja linjauksista. Hallintosäännön 102 § mukaan kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja vs. Timo Finning

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelman laadinnalle seuraavat periaatteet ja linjaukset:

1. Kaupungin taloutta ja palvelutoimintaa hoidetaan suunnittelukaudella 2025–2027 siten, että kaupungin talous pysyy tasapainossa.
2. Talousarvion tavoiteasettelu perustuu kaupunkistrategiaan ja siinä asetettuihin tavoitteisiin. Palvelualueet esitettävissä talousarviossa vaikutuspiirissään olevat strategiaa toteuttavat tavoitteensa ja mittarinsa sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi.
3. Keskushallinnon toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate on korkeintaan 5 220 000 €.
4. Sivistystoimen toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate ilman uusia te-

uudistuksen tuomia velvoitteita on korkeintaan 29 270 000 €.

5. Tekninen- ja ympäristötoimen toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate on korkeintaan 7 060 000 €.

6. Kaikille toimialoille annetaan suunnitteluohjeeksi sopeuttaa taloutta suunnitelmavuosina.

7. Vesihuoltoliikelaitoksen maksaman korvauksen suuruus päätetään talousarvion yhteydessä.

8. Konserniyhtiöiltä edellytetään toimenpiteitä, jotka parantavat kaupunkikonsernin talouden tasapainoa.

9. Hyväksyy talousarvion laadintaprosessin ja aikataulun liitteen mukaisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle, että hän kutsuu kaupunginvaltuuston ylimääräiseen kokoukseen 12.8.

Käsittely Valtuuston 1. varapuheenjohtaja Lotta Saarenmaa poistui tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.55.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

KV 12.08.2024 § 53

TA-laadintaprosessin 2025 aikautaulu -liiteestä on korjattu kirjoitusvirhe päivämäärässä 30.11.→ 30.10.

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelman laadinnalle seuraavat periaatteet ja linjaukset:

1. Kaupungin taloutta ja palvelutoimintaa hoidetaan suunnittelukaudella 2025–2027 siten, että kaupungin talous pysyy tasapainossa.

2. Talousarvion tavoiteasettelu perustuu kaupunkistrategiaan ja siinä asetettuihin tavoitteisiin. Palvelualueet esitettävissä talousarviossa vaikutuspiirissään olevat strategiaa toteuttavat tavoitteensa ja mittarinsa sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi.

3. Keskushallinnon toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate on korkeintaan 5 220 000 €.

4. Sivistystoimen toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate ilman uusia te-uudistuksen tuomia velvoitteita on korkeintaan 29 270 000 €.

5. Tekninen- ja ympäristötoimen toimialalle annetaan suunnitteluohje valmistella talousarvio sellaiseksi, että ulkoinen toimintakate on korkeintaan 7 060 000 €.

6. Kaikille toimialoille annetaan suunnitteluohjeeksi sopeuttaa taloutta suunnitelmavuosina.

7. Vesihuoltoliikelaitoksen maksaman korvauksen suuruus päätetään talousarvion yhteydessä.

8. Konserniyhtiöiltä edellytetään toimenpiteitä, jotka parantavat kaupunkikonsernin talouden tasapainoa.

9. Hyväksyy talousarvion laadintaprosessin ja aikataulun liitteen mukaisesti.

Päätös Valtuusto hyväksyi päätösehdotuksen.

KH 30.09.2024 § 247

Valmistelija Talousjohtaja Timo Finning, puh. 040 6694 775,  
timo.finning@forssa.fi

Kaupungin talousarvion 2025 ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelman laadinta on edennyt valtuuston antamien suunnitteluohjeiden ja -aikataulun mukaisesti. Toimialojen esitykset on käsitelty lautakunnissa ja lautakuntien esitykset ovat valtuuston antaman raamin mukaisia. Kaupunginhallitus saa käsiteltäväkseen kaupunginjohtajan alustavan talousarvioesityksen 14.10.2024. Kaupunginvaltuuston hyväksymän laadinta-aikataulun mukaisesti kaupunginhallitus tekee esityksen talousarviosta valtuustolle 28.10.2024 ja valtuusto käsittelee esitystä 11.11.2024.

Lautakuntien esitysten jälkeen kaupungin toimintakate on -43,7 miljoonaa euroa. Se on 2,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2024, mutta se sisältää uuden valtionosuustehtävän työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä valtiolta kunnille. TyöHämeen työllisyysalueelle maksettava kuntaosuus on 1,94 miljoonaa euroa ja arvioidut uudet työttömyysetuuskustannukset ovat noin 1,3 miljoonaa euroa. Vertailukelpoisesti tarkastellen toimintakate laskee noin 0,5 miljoonaa euroa.

Henkilöstökustannuksien on alustavassa talousarviossa arvioitu laskevan 280 000 € tai 0,9 prosenttia. Nykyiset työehtosopimukset päättyvät 30.4.2025 ja niissä on jo sovittu kehittämissuunnitelmaeristä, joiden kustannusvaikutus ensi vuodelle on noin 0,6 prosenttia. Lautakuntien talousarvioesitysten olettamuksena on ollut se, että uusissa työehtosopimuksissa olisi jo päätettyjen korotusten lisäksi



uusia sopimuskorotuksia kustannusvaikutukseltaan vain noin yhden prosentin verran. Se toteutuisi esimerkiksi kahden prosentin korotuksella 1.7.2025 alkaen. Talousarviosta tullaan joka tapauksessa päättämään epävarmoina tulevista korotuksista, mutta jatkovalmistelussa on pohdittava, minkälainen korotusolettama kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen sisällytetään. Uudet sopimuskorotukset saattavat hyvin olla nykyistä olettamaa isompia. Yhden prosentin lisäkorotuksen kustannusvaikutus kaupungille on noin 300 000 euroa.

Palvelujen ostot kasvavat alustavan talousarvion mukaan 1,9 miljoonaa euroa tai 12,2 prosenttia. Korotus vastaa TyöHämeeltä ostettavia TE-palveluita, joten vertailukelpoisesti palveluiden ostojen on arvioitu pysyvän vuoden 2024 tasolla.

Lautakuntien esitykset sisältävät olettamuksen Vesihelmen normaalista toiminnasta. Mikäli Vesihelmi menee kiinni peruskorjauksen seurauksena, asiakasmaksuja ei kerry, mutta myös sähkö-, vesi-, lämmitys- ja muut ylläpitokustannukset jäävät pois. Mikäli Vesihelmi olisi kiinni vuoden 2025 jälkipuoliskon, heikentäisi se kaupungin toimintakatetta karkeasti arvioiden noin 300 000 euroa.

Talousarvion valmistelun kannalta keskeiset ennusteet, eli valtionvarainministeriön ennakkolliset valtionosuuslaskelmat ja Kuntaliiton veroennusteet on päivitetty syksyn aikana. Ensi vuoden valtionosuudet ovat absoluuttisesti nousemassa noin 2,0 miljoonaa euroa vuodesta 2024, mutta kun eliminoidaan TE-palveluiden siirrosta aiheutuviin uusiin kustannuksiin kohdennetut 3,25 miljoonan euron valtionosuudet, vertailukelpoiset valtionosuudet tosiasiallisesti laskevat 1,25 miljoonaa euroa.

Kuntaliiton veroennusteen mukaan ensi vuoden verotulot olisivat 36,0 miljoonaa euroa, mikä ennusteen mukaan tarkoittaisi noin 0,3 miljoonaa euroa suurempaa kertymää kuin vuonna 2024. Kuntaliitto ennakoi kunnallisveron kasvavan 1,8 prosenttia, mutta yhteisöveron laskevan 5,1 prosenttia ja kiinteistöveron 0,7 prosenttia. Kunnallisveron tuottoa parantaa ansiotuloverotuksen vähennysten poistamisesta aiheutuva efektiivisen kunnallisveroasteen nousu 0,34 prosenttiyksiköllä 6,37 prosenttiin. Efektiivisen kunnallisveroasteen nousu näkyy verotuloissa, mutta ei kaupungin kokonaisverorahoituksessa, sillä kasvanut verotuotto leikataan pois valtionosuuksissa pienentämällä verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta.

Poistot sekä rahoituskustannukset ovat osin vielä tarkentamatta, mutta noin kuuden miljoonan euron poistoilla tilikauden tulokseksi muodostuu tämän hetken valmistelutilanteen mukaan noin -1,6 miljoonaa euroa. Tuloksen jälkeen tehtävä investointivarausten purkamiseen liittyvä poistoeron muutos on noin 0,5 miljoonaa euroa, joten tilikauden alijäämäksi muodostuu alustavasti 1,1 miljoonaa euroa tai Vesihelmen mennessä kiinni peruskorjauksen myötä 1,4 miljoonaa euroa.

Kaupungin kunnallisverossa 0,1 prosentin korotus tarkoittaa noin 309 000 euron lisätuloja. Tämän hetken valmistelutilanteeseen nähden ensi vuodesta ei kirjattaisi alijäämää, jos veroja korotettaisiin 0,4 – 0,5 prosenttiyksikköä.

Taloussuunnitelman näkökulmasta on huomioitava, että vuodet 2026 ja 2027 tulevat olemaan myös taloudellisesti haastavia ja sopeutustoimia on todennäköisesti jatkettava. Kuntaliitto tosin odottaa vuodelle 2026 verotulojen kasvavan 4,4 prosenttia. Suunnitelmavuosien valtionosuuksien suhteen on paljon epävarmuutta, mutta niiden kasvua tukevia ajureita ei ole juuri näkyvissä. Kriittisiä muutostekijöitä suunnitelmavuosille ovat tulevat palkkaratkaisut ja työllisyyden kehitys. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen irtisanottua vuokrasopimuksensa on myös varauduttava siihen, että sote-kiinteistöjen vuokrataso ei pysy nykyisellä tasolla jatkossa.

|                     |  |
|---------------------|--|
| Esittelijä          | Kaupunginjohtaja   |
| Päätösehdotus       | Kaupunginhallitus merkitsee talousarvion laadinnan tilanteen tiedoksi ja antaa jatkovalmistelua varten tarpeellisiksi katsomiaan ohjeita.  |
| Käsittely           | Talusojohtaja Timo Finning esitteli kokouksessa asiaa.<br><br>Hallituksen jäsen Jaana Lähteenkorva poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa klo 18.03.   |
| Päätös              | Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.   |
| KH 21.10.2024 § 273 |  |
| Valmistelija        | Talusojohtaja Timo Finning, puh. 040 6694 775,<br>timo.finning@forssa.fi<br><br>Kaupungin vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2025–2027 taloussuunnitelma on valmisteltu kaupunginvaltuuston 12.8.2024 (53 §) hyväksymien periaatteiden ja linjausten mukaisesti. Valtuustoseminaarissa 5.-6.9.2024 käsiteltiin talousarvion laadinnan etenemistä ja lautakunnat tekivät esityksensä talousarviosta 20.9.2024 mennessä. Kaupunginhallitus ja laajennettu puheenjohtajista käsitteli kaupunginjohtajan alustavaa talousarvioesitystä iltakoulussa 14.10.2024. Yhteistoimintaryhmä käsittelee ja antaa lausunnon talousarvioesityksestä 28.10.2024.<br><br>Kaupunginhallitus saa käsiteltäväkseen kaupunginjohtajan lopullisen esityksen talousarviosta sekä esityksen vuoden 2025 tulo- ja kiinteistöveroprosenteista yhteistoimintaryhmän talousarvio käsittelyn jälkeen 28.10. 2024. |

Käsittelyssä oleva kaupunginjohtajan alustava talousarvioesitys sisältää lautakuntien esitysten jälkeen lisättyjä pieniä lisäsopeutuksia perusopetukseen ja siihen on sisällytetty 0,3 prosenttiyksikön veronkorotus. Lisäksi ennakkolliset valtionosuuslaskelmat ovat juuri päivittyneet ja niiden mukaan kaupunki saisi noin 240 000 € enemmän valtionosuuksia, mitä tähän mennessä valmistelussa on oletettu. Näillä muutoksilla tilikauden 2025 alijäämäksi muodostuisi kaupunkiemon osalta 108 636 euroa. Vesihuoltoliikelaitos huomioiden koko kaupungin ylijäämäksi muodostuisi 291 000 euroa.

Verotulojen arvioidaan ensi vuonna olevan 36,9 milj. (35,9; sulkeissa 2024) € ja valtionosuuksien 12,0 (9,9) milj. €. Koko kaupungin ulkoiset ja sisäiset kulut ovat yhteensä 67,1 (65,1) milj. € ja tuotot 26,3 (26,3) milj. €. Henkilöstökustannusten osuus kuluista on 31,0 (31,3) milj. € ja ostopalvelujen 18,6 (16,7) milj. €. Toimintakate on 40,8 (38,8) milj. €. Investoinnit ovat 10,3 (6,9) milj. €. Kaupungin lainakanta asukasta kohti säilyy maan keskiarvoon nähden maltillisena ja on talousarviovuoden alussa 2.114 € asukasta kohden ja on yhteensä 34,8 milj. €. Suunnitelmakauden lopussa kaupungin lainamäärä on 35,6 milj. € ja 2.166 € asukasta kohden. Kaupungin lainanhoitokate on talousarviovuonna tyydyttävä ja hyvän rajalla, eli 2,0.

Suunnitelmavuosista arvioidaan tulevan alijäämää 0,65 ja 1,4 miljoonaa euroa. Vesihelmen peruskorjaus on suunnitelmakauden merkittävin investointi 10,9 miljoonan euron kustannusarviolla. Peruskorjauksen valmistuminen kasvattaa poistoja vuonna 2027 ja osittain jo vuonna 2026.

|               |   |
|---------------|---|
| Esittelijä    | Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, p. 03 4141 5260  |
| Päätösehdotus | Kaupunginhallitus merkitsee talousarvion laadinnan tilanteen tiedoksi ja antaa jatkovalmistelua varten tarpeellisiksi katsomiaan ohjeita.   |
| Käsittely     | <p>Puheenjohtaja Mika Penttilä poistui kokouksesta klo 20.33 ja kokouksen puheenjohtajaksi siirtyi varapuheenjohtaja Emmi Lintonen.</p> <p>Talousjohtaja Timo Finning, tekninen johtaja Antti Heinilä, sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, kiinteistöpäällikkö Jukka Perälä, hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kempainen ja valtuuston puheenjohtaja Kaisa Lepola poistuivat kokouksesta ennen päätöksentekoa klo 20.38.</p> |
| Päätös        | Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.  |

KH 28.10.2024 § 280

Valmistelija

Talousjohtaja Timo Finning, puh. 040 6694 775,  
timo.finning@forssa.fi

Kaupunginhallitus käsitteli 21.10.2024 § 273 kaupunginjohtajan alustavaa talousarvioesitystä. Käsittelyn jälkeen kaupunginjohtajan varsinaisen talousarvioesityksen tulos on parantunut 110.000 eurolla Forssan Yrityskehitys Oy:ltä ostettavien palveluiden määrärahojen pienentämisen seurauksena. Kaupunkiemon tilikauden tulos talousarviossa 2025 on 1.364 euroa ylijäämäinen ja liikelaitos mukaan lukien 404.000 euroa ylijäämäinen. Talousarvioesitys sisältää edelleen 0,3 prosenttiyksikön kunnallisveron korotuksen 8,5 prosenttiin.

Edellisen käsittelyn jälkeen valtionvarainministeriön on tiedottanut valtionosuusuudistuksen siirtyvän vuodelle eteenpäin. Uudistuksen tavoitteena on nyt astua voimaan 2027 vuoden alusta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Jari Kesäniemi, p. 03 4141 5260

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1. hyväksyy liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman

2. oikeuttaa keskushallinnon talouspalveluyksikön tekemään tarvittaessa talousarvioon ja -suunnitelmaan teknisiä tarkistuksia ja korjauksia.

Käsittely

### **I äänestys**

Johanna Häggman esitti Saara Jokisen kannattamana, että kohdasta 4.3. Sivistyspalvelut, toimialan tukipalvelut, **taloussuunnitelma 2025-2027** poistetaan teksti ”Palveluverkon muutokset”.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestämällä ja teki seuraavanlaisen äänestusehdotuksen: Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Johanna Häggmanin esitystä, äänestävät EI. Äänestusehdotus hyväksyttiin.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakoutuivat seuraavasti: seitsemän (7) JAA-ääntä (Aaltonen, Ahtola, Haonperä, Lähteenkorva, Marjamäki, Penttilä ja Virtanen) ja neljä (4) EI-ääntä (Häggman, Lintonen, Jokinen ja Uutela).

Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hallituksen päätökseksi äänin 7-4.

### **II äänestys**

Johanna Häggman esitti Saara Jokisen kannattamana, että kohdasta 4.3. Sivistyspalvelut, toimialan tukipalvelut, **Keinot ja**

**toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi** poistetaan teksti ”Palvelutarpeen muutoksiin reagointi etupainotteisesti”.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestämällä ja teki seuraavanlaisen äänestys ehdotuksen: Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Johanna Häggmanin esitystä, äänestävät EI. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakautuivat seuraavasti: seitsemän (7) JAA-ääntä (Aaltonen, Ahtola, Haonperä, Lähteenkorva, Marjamäki, Penttilä ja Virtanen) ja neljä (4) EI-ääntä (Häggman, Lintonen, Jokinen ja Uutela).

Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hallituksen päätökseksi äänin 7-4.

### III ja IV äänestys

Johanna Häggman esitti Saara Jokisen, Emmi Lintosen, Tapio Virtasen ja Tero Ahtolan kannattamana, että kohdasta 4.3. Sivistyspalvelut, perusopetus, **Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)** poistetaan teksti ”Sivistyslautakunnan käsittelyn jälkeen vähennetty 5 opettajaa (104 000 €) sekä ohjaajia 4 (40 000 €). Vuodesta 2026 alkaen vaikutus 347 500 €” ja tehdään talousarviokirjaan poistoa vastaavat muutokset määrärahoihin ja tunnuslukuihin.

Merkittiin, että pidettiin kokoustauko klo 18.20-18.29.

Jouko Haonperä esitti Jaana Lähteenkorvan kannattamana, että samasta kohdasta 4.3. Sivistyspalvelut, perusopetus, **Talousarvio (mahdolliset muutokset aiempaan ja muuta erityistä huomioitavaa)** muutetaan teksti ”Sivistyslautakunnan käsittelyn jälkeen vähennetty 5 opettajaa (104 000 €) sekä ohjaajia 4 (40 000 €). Vuodesta 2026 alkaen vaikutus 347 500 €” kuulumaan seuraavasti: ”Lapsimäärän vähenemisen ja eläköitymisen hyödyntämisen kautta määrärahojen vähennys 144 000 vuodelle 2025 ja vuodesta 2026 alkaen vaikutus 347 500 €.” Määrärahat pidetään pohjaehdotuksen mukaisina.

Koska oli tehty kaksi pohjaehdotuksesta poikkeavaa kannatettua esitystä, puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestämällä ja teki seuraavanlaisen äänestys ehdotuksen: Ensin äänestetään Johanna Häggmanin ja Jouko Haonperän esityksen välillä ja sen jälkeen voittaneen esityksen ja pohjaehdotuksen välillä. Äänestystapa hyväksyttiin.

Sen jälkeen puheenjohtaja ehdotti, että ensin äänestetään Johanna Häggmanin ja Jouko Haonperän esityksen välillä niin, että ne, jotka kannattavat Haonperän esitystä, äänestävät JAA, ja ne, jotka

kannattavat Johanna Häggmanin esitystä, äänestävät EI.  
Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakautuivat seuraavasti: neljä (4) JAA-ääntä (Aaltonen, Haonperä, Lähteenkorva ja Penttilä), kuusi (6) EI-ääntä (Ahtola, Häggman, Lintonen, Jokinen, Uutela ja Virtanen) ja yksi (1) tyhjä (Marjamäki).

Puheenjohtaja totesi Johanna Häggmanin ehdotuksen voittaneen äänin 4-6, 1 tyhjä ja ehdotti, että seuraavaksi äänestetään Johanna Häggmanin ja pohja ehdotuksen välillä siten, että ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Johanna Häggmanin esitystä, äänestävät EI.  
Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakautuivat seuraavasti: neljä (4) JAA-ääntä (Aaltonen, Haonperä, Lähteenkorva ja Penttilä), kuusi (6) EI-ääntä (Ahtola, Häggman, Lintonen, Jokinen, Uutela ja Virtanen) ja yksi (1) tyhjä (Marjamäki).

Puheenjohtaja totesi Johanna Häggmanin ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi äänin 4-6, 1 tyhjä.

## **Äänestys V**

Johanna Häggman esitti Saara Jokisen kannattamana, että kohdasta 4.3. Sivistyspalvelut, perusopetus, **Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi** poistetaan teksti ”Palveluverkon mahdolliset muutokset.”

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestämällä ja teki seuraavanlaisen äänestys ehdotuksen: Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Johanna Häggmanin esitystä, äänestävät EI. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakautuivat seuraavasti: kuusi (6) JAA-ääntä (Aaltonen, Ahtola, Haonperä, Lähteenkorva, Marjamäki ja Penttilä) ja viisi (5) EI-ääntä (Häggman, Lintonen, Jokinen, Uutela ja Virtanen).

Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen hallituksen päätökseksi äänin 6-5.

## **Äänestys VI**

Saara Jokinen esitti, että kohta 4.3. Sivistyspalvelut, taide- ja koulutuskeskus Elli tehdään 50 000 €:n määrärahalisäys resurssiopetukseen käytettäväksi.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja totesi, että asia on ratkaistava äänestämällä ja teki seuraavanlaisen äänestys ehdotuksen: Ne, jotka kannattavat

pohjaehdotusta, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Saara Jokisen esitystä, äänestävät EI. Äänestys ehdotus hyväksyttiin.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa äänet jakautuivat seuraavasti: kuusi (6) JAA-ääntä (Aaltonen, Ahtola, Haonperä, Lähteenkorva, Penttilä ja Virtanen), neljä (4) EI-ääntä (Häggman, Lintonen, Jokinen ja Uutela) ja yksi (1) tyhjä (Marjamäki).

Puheenjohtaja totesi pohjaehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi äänin 4-6, 1 tyhjä.

### **Pohjaehdotuksen muutos**

Kohta 4.3. Sivistyspalvelut, taide- ja koulutuskeskus Elli, **Keinot ja toimenpiteet tuottavuuden parantamiseksi ja talouden sopeuttamiseksi**: Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että teksti "Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän lisääminen" muutetaan muotoon "Kansainvälisten opiskelijoiden määrän optimointi".

### **Päätös**

Kaupunginhallitus päätti

1. ehdottaa valtuustolle, että se hyväksyy yllä ilmenevin muutoksin liitteenä olevan vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman
2. oikeuttaa keskushallinnon talouspalveluyksikön tekemään tarvittaessa talousarvioon ja -suunnitelmaan teknislouonteisia tarkistuksia ja korjauksia.